

FRANCESC
PUIGPELAT

SOTA LA
NEU BRUTA

XARXES PRENS DE GARDAYGA RIBERA D'2005

SOTA LA NEU BRUTA

SOTA LA NEU BRUTA

FRANCESC PUIGPELAT

XXXVIII PREMI DE NARRATIVA RIBERA D'EBRE

Aquesta obra ha estat guardonada amb el XXXVIII Premi de Narrativa Ribera
d'Ebre, convocat per l'Ajuntament de Vinebre,
el Centre d'Estudis de la Ribera d'Ebre i el Consell Comarcal de la Ribera d'Ebre.
El jurat el formaven Helena Blanch, Raquel Estrada, Jordi Montagut, Rosa Maria
Pros i Sílvia Veà.

L'edició d'aquest llibre compta amb la col·laboració de:

ajuntament
de VINEBRE

Primera edició: agost del 2021

© del text: Francesc Puigpelat Valls

© d'aquesta edició:
9 Grup Editorial
Cossetània Edicions
C. de la Violeta, 6 • 43800 Valls
Tel. 977602591
cossetania@cossetania.com
www.cossetania.com

Disseny i composició: 3 × Tres

Impressió: Romanyà Valls, SA

ISBN: 978-84-1356-063-2

DL T 302-2021

ÍNDIX

1. La neu i la fosca	5
2. Sospitar d'un mateix.....	23
3. La història de la meva vida.....	45
4. A la rasa, sota la neu	67
5. El vertigen	91
6. La memòria esmunyedissa	113

I
LA NEU I LA FOSCA

És possible haver comès un assassinat i no saber-ho del cert? Sospitar-ho, però no estar-ne segur? És el meu cas. I la incertesa no és gens agradable. Que a les nits, abans d'adormir-me, m'assaltin records vívids d'un acte terrible i, alhora, em preguntis si responen a esdeveniments que van succeir en realitat o una simple construcció a posteriori —generada per la culpa, la por o el desig— genera una angouxa amb què costa conviure.

Aquesta angouxa, cal remarcar-ho, la visc a nivell íntim. Durant molt de temps, he callat i no n'he parlat amb ningú. Ni tan sols amb la Mercè, la meua segona muller —que va tenir un paper rellevant a la història del meu hipotètic crim. Ningú —tret de jo mateix— no em persegueix, ni m'atabala, ni sospita, ni formula preguntes incòmodes —i aquesta és, potser, la característica més estrambòtica de la meua situació. Els Mossos d'Esquadra van engegar una enquesta en relació amb la mort del meu amic Salvador Vila i la van tancar al cap de tres dies sense cap indicati d'assassinat. La carpeta està arxivada i ningú no té cap interès a treure-li la pols, ara que ja s'han escolat dos anys.

Tret de jo mateix i el cuquet persistent que ens rosega a tots per dins quan fem una malifeta —allò que els capellans anomenaven consciència. En el meu cas, la *mala* consciència. Si hagués nascut fa un segle, hauria acudit amb tota probabilitat a un confessorari per tal que un paio ensotat m'escoltés i em donés l'absolució. Però soc al segle XXI i no entro en cap església —excepció feta dels motius de força major turística— des de fa dècades. Així, he caigut al tòpic dels tòpics: substitució de capellà per psicòleg. Psicòloga, millor dit: es diu Marta Lladó, és jove, espavilada, riallera, i, en el curs d'unes poques sessions, l'he posada al corrent, primer dels esdeveniments d'aquells dies de desembre de fa dos anys, i per acabar de les meves sospites i malsons. Després de fer gala de paciència i receptivitat, ha emès el diagnòstic:

—No té cap motiu per estar intranquil, senyor Llovet. No hi ha res de què penedir-se quant a la mort del seu amic.

—Com ho sap? —he replicat—. Vostè no hi era.

—L'he escoltat i n'he tret conclusions.

—Que no coincideixen amb les meves.

La Marta ha sospirat, ha mirat al sostre i ha declarat:

—És clar que no. Jo no soc dins del seu cap, oi? Aquesta és la principal virtut de la feina de psicòleg. Jo em miro els toros des de la barrera. El meu ofici comporta una obligació: l'objectivitat. Des d'una posició *objectiva*, emeto el judici: no hi ha cap prova que vostè assassinés el seu amic. Ara bé: des de la seva posició *subjectiva*, vostè pot refusar de creure'm.

—I què implica, això, a la pràctica?

—Que la seva curació passa perquè surti de la subjectivitat que l'aclapara, de les seves pors més aviat paranoïques. I hi ha una manera d'assolir la necessària objectivitat. Buidi el pap. Tregui la història. Escrigui-la.

—Ja l'he treta. L'hi he contat tot, fil per randa.

—Oralment és fàcil. Les paraules brollen soles, se les endú el vent, no es mesuren i poden ser de seguit rectificades o matisades. El que li cal és un esforç de concentració. De precisió. Vostè és advocat, oi? Ja sap de què li parlo. L'exposició freda dels esdeveniments és el prerequisit irremplaçable d'una sentència justa.

—De debò pensa que m'ajudarà?

—En tinc la certesa absoluta. I descobrirà que és molt entretingut, escriure una peça de «narrativa terapèutica».

I aquí em trobo, de tornada a casa, davant del portàtil, redactant aquestes línies introductòries que podrien acabar no introduint res de res. Ja passa de mitjanit. Tinc son. Demà hauré de continuar —millor dit, començar. La troca d'aquesta història és tan embolicada que, ara mateix, no se m'acut per on estirar el fil. «Narrativa terapèutica»? Ja no saben què inventar, els psicòlegs, per cobrar vuitanta euros la visita.

Avui ja ho veig clar. Arrencaré pel principi: el dia de Nadal de fa dos anys, que està fixat a la memòria col·lectiva com el de la *Tempesta del Segle* —apel·latiu creat per un meteoròleg de TV3 i li assegurarà, potser, una immortalitat de Viquipèdia. La Rosa —la meva muller—

i jo mateix vam decidir, des del moment que la nostra filla Laura va deixar de creure en el Pare Noel i els Reis, que defugiríem els rituals nadalencs. Així, el dia 23 de desembre vam fer un dinaret familiar amb canelons de La Sirena, vam intercanviar regals i vam cruspir-nos uns mica de torrons de règim. L'endemà, dia 24, vam deixar la Laura sola —ja tenia disset anys i li encantava desempallegar-se dels pares per organitzar a casa maratons de pizza i *Star Wars*— i vam marxar cap al xaletet que teníem vora les pistes de Masella, acompanyats d'uns amics: el Salvador Vila i la seva muller la Marina.

El dia 25 al matí el vam passar esquiant en condicions fantàstiques: neu en pols, un solet agradable i pistes buides. Vam ser els únics clients a dinar al Gall Fer, el restaurant a peu de pistes. I no semblaven tenir gaires ganes de treballar perquè el cambrer pigat i pèl-roig, en acostar-se a la taula, ens va avisar:

—Ja ho saben, que s'acosta la Tempesta del Segle?

—Sí. I què?

—Fora millor que marxessin a casa. Veu aquells nuvolots sobre la carena? No trigarà gaire a nevar.

—Gràcies per l'advertiment, però vivim molt a prop.

Ens vam cruspir escudella, botifarra i carn a la graella, tot regat amb abundant vi negre cerdà. Per a la sobretaula, el Salvador va demanar whisky i jo no vaig voler ser menys —entre vells amics com nosaltres, la competència, tot i que soterrada, és omnipresent. Es tractava de la col·lona infantiloides de beure més, dir bajanades més grosses i estirabots més enginyosos. Com que l'ambient era distès i divertit, les nostres mullers ens van seguir el corrent amb

ratafia del país. Passades les cinc, el cambrer pèl-roig va tornar, amb posat seriós.

—El cel està tapat i cauen les primeres volves. Cal que marxin, senyors.

—Sí, sí —va replicar el Salvador, rient—. Ja he vist TV3. La Tempesta del Segle.

—Cada any n'hi ha una! —vaig afegir, esvellegant-me de riure.

—Sumades, cent tempestes del segle cada segle!

Queia la nit i, rere la finestra, la llum s'afeblia. Al cap de vint minuts, un cotxe-patrulla dels Mossos va aparcar davant del restaurant. En van baixar dos agents joves i cepats, ben abrigats amb l'anorac reglamentari. Van penetrar al Gall Fer i es van adreçar directament a la nostra taula. Un d'ells, que exhibia barba de *hipster* i feia metre noranta, es va plantar davant la taula:

—És hora de plegar, senyors. Ramon! Porta'ls la factura.

—Ja la tenen —va contestar el cambrer pèl-roig, de mala lluna.

—Doncs paguin i fotin el camp!

El Salvador li va adreçar una mirada de biaix, alhora que considerava si valia la pena discutir i muntar un número. Suposo que hi va renunciar per no espatllar el que havia estat una vetllada agradable. Jo vaig treure la Visa, vaig teclejar el número secret i, abans de sortir al carrer, vaig sentir el mosso xiuxiuejar:

—Pixapins dels collons! Tant de bo que se'ls empassi la tempesta, als cabrons!

A fora, ja nevava fort. Anava a agafar la portella del tot terreny Toyota quan la Rosa em va etzibar:

—Estàs pet perdut, estimat. Meno jo.

Li vaig lliurar les claus i vaig seure al darrere, amb el Salvador. La Rosa era al volant i la Marina, al seient del copilot. El Toyota ja duia les cadenes des del matí i va derrapar sobre la neu fresca sense problema. El vehicle avançava en la tenebra, amb els fars encesos que tenyien de groc les volves de neu. La Marina va enfil·lar la carretera de la Coma Oriola i vam lliscar vora la lluminària dels apartaments Masella 1600. Després d'un revolt tancat, va penetrar pel camí de terra que portava al nostre xalet: Cal Bardají —el cognom de la família que durant segles n'havia estat propietària.

—Uf! —va exclamar la Marina—. Cada cop neva més.

—Neva a bots i a barrals! —va reblar el Salvador, amb una riallada.

—Queda gaire, per arribar?

—La casa és a dos quilòmetres.

Els netejaparabrises, malgrat estar engegats a velocitat màxima, no donaven l'abast a foragitar la neu, que queia a palades. La Rosa va xiuxiuejar:

—Se'ns faran llargs.

El vent udolava més i més fort. La neu traçava ratlles blanques, quasi horitzontals, davant dels fars. Enllà de les volves il·luminades, la negror era absoluta. La Rosa anava a deu per hora, amb cura, puix que no es distingien els límits del camí. Es va fer un silenci un xic tens i suposo que tots vam pensar el mateix: «Doncs no era cap broma, això de la Tempesta del Segle!» Jo he viatjat força pel Pirineu i mai no havia viscut res de semblant. La neu davallava a un ritme que ja formava una capa d'un parell de pams, on el Toyota rellescava i s'encallava.

—Has posat la tracció quatre per quatre? —vaig preguntar.

—Sí —va respondre la Rosa—. Però guaita. En pocs minuts, s'ha fet mig metre de neu.

—Vigila. Devem ser a prop del pontet.

La Rosa va afliuxar la marxa perquè el pont sobre el torrent coincidia amb un revolt de ferradura. N'hi va haver prou que pitgés una mica el fre perquè el Toyota llisqués fora del camí. Encara sort que els troncs de dos pins van impedir que el vehicle s'enfonsés en una tolla.

—L'hem fotuda —va murmurar la Rosa.

—Baixo i miro què es pot fer.

El vent era tan fort que vaig tenir problemes per obrir la porta. La situació era horrible. La neu començava a colgar el Toyota immòbil. Era impensable fer-lo tornar al camí de Cal Bardají. Vaig pujar altre cop al cotxe, vaig tancar la porta, em vaig bufar els dits glaçats i vaig anunciar:

—Caldrà continuar a peu.

La Marina, espantada, va replicar:

—Però neva... moltíssim! Podrem passar?

—No hi ha altre remei.

—Quant ens falta?

—Uns cinc-cents metres. Serà lent i empipador, però no podem quedar-nos. El Toyota quedarà colgat a la neu en deu minuts.

—A més —va reblar el Salvador alegrement—, els profetes de TV3 juren que això durarà fins demà al migdia.

—No ens entretinguem, doncs.

—El Salvador i jo —vaig anunciar— anirem plegats al davant. Vosaltres ens seguiu.

—Ni de broma, milhomes —va replicar la Rosa—. A penes us aguanteu drets.

—Esteu gats com bocois —va afegir la Marina—. I la Rosa coneix el camí com el palmell de la mà, oi?

Vaig assentir. Tampoc el Salvador, que patia un sobtat atac de son alcohòlica, no es va revoltar. La Marina va obrir la guantera i en va treure un parell de llanternes elèctriques. Es va quedar la que rutllava i em va passar la que tenia la pila quasi esgotada.

En sortir del cotxe vam topar amb un veritable huracà. El vent xiulava i udolava. Les volves em colpien a tanta velocitat que notava les galtes tumefactes, glaçades. El vendaval no només era fortíssim, sinó que ens venia de cara. Em sentia com aquells personatges de pel·lícules còmiques que malden, debades, per avançar contra el vent —només que, en el meu cas, no era còmic.

Em sembla reveure encara les siluetes difuminades de la Rosa i la Maria al davant, agafant-se del bracet, vinclades, envestint la tempesta. Jo les seguia brandant la llanterna i el Salvador avançava a la meva dreta. Ningú no parlava: ja era prou difícil de respirar, amb la ventada, per intentar enraonar. D'altra banda, el brogit de la torbonada era tan bèstia que no hauríem sentit res. La Marina va caure i es va aixecar, amb l'ajut de la Rosa. De cop i volta, es van esvanir, i vaig xisclar, amb la mà davant la boca, per evitar l'aire glaçat:

—Ohé, ohé...

Elles es van aturar. Va reaparèixer l'aura de llum i les seves siluetes. El cap em giravoltava. L'energia proveïda per l'alcohol m'abandonava i avançava de forma més i més penosa. Notava sota les costelles un dolor inquietant i recor-

dava anècdotes de persones de mitjana edat, com jo, morts per un atac de cor a causa del fred i la neu. M'envaïa el vertigen. A penes tenia forces per aixecar els peus. Només sentia l'udol greu del vent, com el retronys simultani de mil trons.

Aleshores vaig distingir a l'esquerra un quadrat obscur: la petita cabana de pedra a menys de dos-cents metres de Cal Bardají. Em mancava l'aire i em feien mal les cames —cada passa era un suplici. Em vaig concentrar a la llanterna de les dones al davant. Es balancejava, hipnòtica...

En aquest punt es va obrir un esvoranc a la meva memòria. Com si m'hagués desmaiats —només que el cos, com un autòmat, va continuar endavant. Segons em va explicar més tard la psicòloga Marta Lladó, buits de memòria d'aquesta mena no són anormals en situacions d'extrema fatiga i estrès insuportable. La consciència, simplement, s'extingeix —com els ploms d'una casa salten per una sobrecàrrega elèctrica.

El buit va durar a penes cinc minuts —però m'ha obsedit els darrers dos anys.

En recuperar la consciència, era davant d'un mur de pedra que vaig reconèixer com la façana de Cal Bardají. Vaig fer dues passes a la dreta i vaig colpejar amb el puny una porta massissa. Es va obrir i algú va exclamar:

—Endavant, passa...

Em va arribar una bafarada d'escalfor. Vaig penetrar al menjador i em va sorprendre trobar-ho tot a les fosques.

—I el Salvador? —va fer una veu.

Estava desorientat. Em preguntava per què les dones encara no havien encès els llums. Vaig pitjar un interruptor.

—No hi ha corrent —va dir la Rosa—. On és, el Salvador?

—Venia al meu costat.

—Doncs no ha arribat.

Vaig recular cap al llindar i vaig cridar:

—Ohé! Salvador!

—No es veu res —va observar la Rosa.

—Ohé, ohé! —va xisclar la Marina—. Salvador! Salvador...

Com que elles se n'ocupaven, jo vaig recular cap a la llar de foc. Vaig amuntegar pinyes i branquillons, i vaig encendre una pastilla de benzina i em vaig escalfar les mans amb les primeres flames. La porta es va tancar d'un cop i el brogit de la tempesta va esdevenir més feble —com llunyà. La Marina va encendre tres o quatre espelmes i les va plantar davant la finestra, de manera que la llum es veiés de fora. La Rosa va preguntar:

—Què se n'ha fet, del Salvador?

—Venia a la meva dreta. Almenys, fins a la barraca. No parlàvem, pel brogit, i a penes ens miràvem. Era fosc com la gola del llop. Quan he arribat, estava convençut que venia amb mi.

Ens vam plantar davant la finestra. La Rosa va abraçar la Marina.

—On és, Déu meu! —va exclamar—. La tempesta és infernal.

—Es deu haver extraviat —va murmurar la Rosa.

—Però vindrà —vaig afegir—. Segur.

—Ho té difícil —va argumentar la Marina—. Aquesta llum d'espelmes a penes es deu distingir a més de cinc metres. Cal que surtis a buscar-lo, Ferran.

—Amb la que cau?

—Té raó —va dir la Rosa, amb fermesa—. Cal provar-ho, almenys. Té. La llanterna bona.

La vaig encendre. La llum també començava a afeblir-se.

—No hi ha piles de recanvi?

—No. Ja he mirat als calaixos de la cuina.

Els ulls angoixats de la Marina i els irats de la Rosa em van convèncer que era inútil discutir. Vaig canviar el meu anorac xop per un altre de ploma, vaig brandar la llanterna i vaig sortir envers a la torbonada.

En pocs minuts ja m'adonava que la situació no feia sinó empitjorar. La neu m'arribava a mitja cuixa i cada passa era un turment. Vaig avançar penosament un centenar de metres, cridant i movent la llanterna a banda i banda. On podia haver fet cap, el Salvador? Si hagués seguit en línia recta, ja ens hauríem creuat. A l'esquerra no s'hi podia haver desviat, perquè era un bosc de pins negres bastant atapeïts. Si s'havia desviat a la dreta, la cosa era fotuda, puix que hi havia una timba i, al fons, el torrent. Tot d'una, em va venir al cap la petita barraca quadrada. I si havia cercat recer allà? Vaig arribar-hi ja al límit de les forces. Vaig il·luminar l'interior. Era buit. Esgotat, em vaig deixar caure al sòl cobert de palla resseca i cagarulles d'ovella. Vaig encendre un cigarret. Les mans em tremolaven, de fred i de por. Només quedava una possibilitat: que el Salvador, extraviat, hagués intentat recular per aixoplugar-se al Toyota.

Em calia descansar, però. Vaig encendre un segon cigarret, un tercer i un quart. Vaig entrar en calor i, tot d'una, vaig prendre una decisió: no recularia fins al cotxe. No buscaria més. Romandria una estona a la barraca, mataria el temps i, en acabat, tornaria a Cal Bardají amb el cap ben alt. «He fet tot l'humanament possible, però no l'he localitzat», diria. «La torbonada era massa forta i no es distingia res a dues passes», afegiria. «A damunt, la pila s'acabava i m'he arriscat a perdre'm», ho reblaria. No eren bons arguments? Podia posar-los en dubte la Rosa? Podia qüestionar-los la Marina, per més que la rosegués l'angoixa del marit extraviat en un oceà d'aire glaçat?

Així, vaig continuar fumant i recuperant la calma. El meu cor es calmava i ja no em sentia al caire del col·lapse. S'hi estava bé, en aquella barraca. Comparada amb el món exterior, era gairebé el paradís. Notava una rara eufòria, una mena de lucidesa gairebé enlluernadora. Em sentia tan a gust amb mi mateix que, tot d'una, vaig esbossar una rialleta i vaig murmurat quatre mots:

—L'he mort jo!?

Els dos signes de puntuació no són cap errada tipogràfica, sinó que posen de manifest l'ambigüitat del to amb què havia pronunciat aquelles terribles paraules. Es tractava d'una afirmació? O una pregunta? Qui sap si el Salvador ni tan sols era mort. I, si ho era, l'havia mort jo, en el sentit legal del terme? No havia estudiat a quart de Dret que l'omissió d'ajut a una persona en perill pot ser assimilada a un crim? Era això el que em bullia pel cap en aquells moments. No va ser fins més tard que vaig plantejar-me què

havia succeït durant els cinc minuts —previs a l'arribada a Cal Bardají— del meu buit de memòria.

—L'he mort jo!?

M'ho vaig repetir. I, per mi, que el fet fos o no cert era menys important que el sobtat descobriment d'una altra cosa, certa i incontrovertible: jo *desitjava* la mort del Salvador. Per què? Era quelcom massa difús per ser analitzat en una barraca miserable sota la Tempesta del Segle, però la idea se'm va imposar com una evidència.

Assolida aquesta conclusió, em vaig relaxar. De cop i volta, tot es veia més simple, més versemblant, més amable. Tot havia recuperat el sentit —fins i tot d'udol del vent i l'esgotament de la llanterna, que parpellejava. «Ja he quedat bé», vaig pensar, «postureig acompanyat, estil Instagram. Ara toca tornar.» Vaig sortir a la tempesta i, a poc a poc, amb determinació cega i poderosa, vaig adreçar-me a Cal Bardají. Devien mancar uns deu metres que vaig distingir la llum de les espelmes de la finestra. En un cop d'inspiració, se'm va acudir una idea per culminar el teatre. Em vaig deixar caure de nassos a la neu. Vaig aixecar la llanterna perquè la seva llum agònica arribés a la Rosa i la Maria, que devien esperar-me aguantant l'alè. El muntatge va obtenir un èxit espaterrant. Al cap d'un parell de minuts, les dues sortien, esparverades, m'abraçaven, m'agafaven dels braços i arrossegaven el meu cos gairebé inert fins al llindar. La porta es va tancar rere meu. Al cap de cinc minuts, em bevia un te calent davant la llar de foc, embolcallat en quatre flassades.

La Rosa prenia un cafè asseguda en una butaca. La Marina, amb la fesomia desencaixada, m'observava des del sofà. Els ulls vermellorsos i un rastre de rímel a les galtes denotaven que havia plorat.

—Estàs millor? —va preguntar la Rosa.

—Sí, gràcies. Heu arribat just a temps. Era al límit de les meves forces...

Es va fer un silenci tofut. Ningú no volia treure el corollari del meu judici: si jo havia arribat el límit, com devia estar el Salvador?

—No l'has trobat? —va preguntar la Marina.

—No.

—N'hi havia cap senyal? Cap rastre?

—No.

La Marina va sanglotar i va exclamar:

—Oh, Déu meu!

La Rosa es va alçar per abraçar-la i va dir:

—I si s'hagués aixoplugat a la barraca?

—No hi era.

—Aleshores...

—Aleshores, només queda la intempèrie.

La Marina va treure el cap i va exclamar:

—El Toyota! Hi ha el Toyota!

—Hi era? —va completar la Rosa, travessant-me amb els ulls.

Vaig cometre un dels meus errors en tot aquest afer. Hauria pogut dir que no, puix que la força de la torbonada me n'excusava. El sentiment de culpa em va empènyer a mentir:

—No. No hi era.

—Era visible, encara?

—Una mica. Però estava quasi tot cobert de neu.

El foc crepitava i l'ombra fantasmal de la Rosa lliscava per la paret. A la fi, la Marina va formular la pregunta:

—Què podem fer?

—Avisar els Mossos, o els Bombers —vaig respondre—. Hi ha cobertura?

—Amb aquesta tempesta? —va replicar la Rosa—. Estàs de broma.

—Caldria seguir la previsió meteorològica. Deien que la Tempesta del Segle duraria fins demà al migdia, però mai no se sap. Igual hi ha canvis. Tenim ràdio?

—Sí, però no electricitat. Ni piles!

—En resum: estem aïllats i fotuts enmig del no-res.

—I el Salvador és fora!

Al cap de cinc minuts, la Marina va dir:

—Si el Salvador està perdut, cal fer-li un senyal. Llum. I tinc una idea! Agafem els tions encesos de la xemeneia i traguem-los a fora. Fem com a les falles de Sant Joan!

—Bona idea —va fer la Rosa.

Ella sabia, com jo, que resultaria impossible, amb el vendaval i la nevada, mantenir un foc a l'exterior. Però, com negar-s'hi? Com assumir els retrets desesperats de la Marina? El millor, en aquests casos, és intentar-ho, comprovar el fracàs i renunciar de comú acord. Així va ser. El vent regolfava davant la façana de Cal Bardají i cap de les teies que hi van treure no va aguantar encesa més de vint segons.

—I amb benzina? —va suggerir la Marina—. I si ho ruixem tot amb benzina?

—No n'hi ha —va dir la Rosa—. Durant una temporada havíem tingut calefacció amb gasoil, però ja no la fem anar.

La Marina, desolada, va restar encara uns quants minuts plantada al llindar de la porta, amb el vent glaçat fuetejant-li la cara, abans de tancar i tornar a la xemeneia. Es va cargolar al sofà com un gatet, va tancar els ulls i va plorar en silenci. La Rosa i jo ens vam mirar i vam prémer els llavis.

El vespre va ser llarg. De tant en tant obríem la porta, només per comprovar que sortir fora un suïcidi. Cap a les nou ens vam espavilar per sopar. La Rosa tallava pernil i formatge mentre jo torrava llesques de pa a la llar de foc. La Marina romania davant la finestra i la tenebra exterior, quieta com una estàtua de sal. Mentre menjàvem, em vaig sentir obligat a exhibir una mica d'optimisme.

—Segur que el Salvador ha trobat un recer!

—On? —va demanar la Marina, sorruda.

—Més que trobat, diguem que se l'ha fet.

—No t'entenc.

—Recordes que, fa tres o quatre anys, va anar a una d'aquelles trobades per a *yuppies*, on ensenyen supervivència als boscos i treball en equip? Hi va aprendre una munió de coses. Per exemple, a bastir-se una cabana ben forta amb branques seques.

—No recordo res d'això.

Jo, que acabava d'inventar-m'ho, vaig respondre, amb una rialla convençuda:

—Et falla la memòria. Però va ser just com et dic.

I que n'era, de fàcil, mentir! No me n'havia adonat fins aquella nit, que vaig fer gala d'un optimisme exagerat quant al destí del Salvador. En el cas que no trobés prou branques mortes, quedava l'opció de bastir-se una mena d'iglú, a còpia d'amuntegar neu.

—Els iglús són útils —vaig afegir— perquè aturen el vent gelat i, a l'interior, la temperatura no baixa mai dels zero graus.

A la sobretaula van rajar en abundància el whisky, la ginebra i la ratafia. Tots tres necessitàvem mantenir els nervis a ratlla i riure una mica —encara que fos amb rialles d'histèria. A dos quarts d'onze vaig anunciar que pujava a dormir a l'habitació del primer pis.

—Jo em quedo aquí, per si de cas —va anunciar la Marina.

—I jo l'acompanyo —va dir la Rosa.

—Entesos. Si hi hagués res de nou, ja sabeu on soc.

El pis de damunt estava glaçat, però em venia de gust allunyar-me de les dones. Em sentia observat. I —per què no reconèixer-ho?— acusat. Havent reconegut davant la meva consciència el desig de desempallegar-me del Salvador, temia haver esdevingut transparent a ulls de la Rosa i la Marina. Era una paranoia absurda, vista amb objectivitat, però tenia lògica en aquell moment de trasbals i desgavell emocional.

Em vaig gitar, però vaig trigar força a adormir-me. Les imatges de la jornada s'agitaven rere les parpelles closes. I la primera, el Salvador. Després del sopar m'havia mostrat optimista per tal d'animar la Marina, però ho tenia magre, per sobreviure. La cabana de branques i l'iglú eren improvisacions, amplificades pels efluvis de l'alcohol. Com més hi pensava, més concloïa que l'única possibilitat del Salvador hauria estat recular fins al Toyota i arrecerar-s'hi. Si era així, però, em trobava en una situació delicada. Si el Salvador reapareixia l'endemà i afirmava haver passat la nit al cotxe,

jo quedaria, no només com un mentider, sinó com un covard —per no haver gosat arribar al vehicle—, i, pitjor encara, una mena de criminal frustrat —per haver negat ajut a una persona en perill: delictes tipificats, me'n recordava clarament, al Codi Penal. *Denegación de auxilio*, se'n deia. Els quatre mots em van tornar al magí i vaig murmurar:

—L'he mort jo!?

Amb els dos signes de puntuació amb significats diferents, és clar. I els mots em martellejaven el cap, una vegada i una altra:

—L'he mort jo!?

A continuació, mirava de recordar el que havia succeït els cinc minuts clau de la història —els del buit de memòria. Fins aquell moment, el Salvador caminava penosament a la meua dreta, esbufegant, les cames enfonsades a la neu fins més amunt del genoll. I després? Jo havia prosseguit recte endavant. Potser ell m'havia perdut de vista i s'havia atabalat, enmig de la fosca, sense referències, la cara fuetejada pel vent i unes volves que es clavaven a les galtes com agulles. Sol, enmig del no-res, què havia fet, el Salvador? No havia continuat endavant. Tampoc no havia cercat recer a la barraca —qui sap si ni tan sols l'havia vista. A l'esquerra hi havia un talús i el bosc de pi negre. A la dreta, la timba i el torrent que rugia al fons. Al darrere, a tres-cents metres, el Toyota gairebé cobert per la neu. Què fer?

No m'hauria agradat ser a la pell del Salvador i enfrontar-me a aquesta disjuntiva. Per sort, no m'hi havia trobat. Era dins d'un llit raonablement tou i escalfat. Amb aquest pensament i un somriure als llavis, vaig lliscar cap al món dels somnis que l'endemà mai no es recorden.